

Metodebeskrivelse for opgørelse af ÅOK og ÅOP for 2011

Indledning

Dette notat indeholder en overordnet metodebeskrivelse for opgørelse af ÅOK (årliche omkostninger i kroner) og ÅOP (årliche omkostninger i procent af pensionsdepotet ved årets udgang) for medlemmerne af Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører.

Metodebeskrivelsen er udarbejdet i overensstemmelse med en branchestandard, som er fastsat af Forsikring & Pension med det formål at standardisere opgørelsen af de omkostninger, som pensionsinstitutterne oplyser til medlemmerne/kunderne på de årliche depotoversigter. ÅOK og ÅOP indeholder de samlede omkostninger, herunder også de indirekte investeringsomkostninger, som fratrækkes i afkastet, inden det tilskrives på pensionsordningen. Når disse omkostninger medregnes, bliver det i højere grad muligt at sammenligne det egentlige omkostningsniveau i pensionsinstitutterne, uafhængigt af om investeringsarbejdet er organiseret med intern eller ekstern formueforvaltning.

Hidtil har det ikke været kutyme at oplyse om de indirekte investeringsomkostninger på depotoversigter, ligesom investeringsomkostningerne ikke indgår i de eksisterende regnskabsnøgletal med omkostninger. Det betyder i sagens natur, at ÅOK er betydeligt højere end de direkte administrationsomkostninger og omkostningsnøgletal, som branchen hidtil har offentliggjort på depotoversigter og i regnskaber mm.

Metodebeskrivelsen indeholder en kvalitativ del og en kvantitativ del, jf. nedenfor.

Den kvalitative del af metodebeskrivelsen indeholder en beskrivelse af hvilke omkostningselementer, der er relevante for pensionskassen, hvordan de opgjøres og hvordan de er fordelt på de enkelte medlemmer. Som det fremgår af beskrivelsen er de indirekte omkostninger fordelt ud fra medlemmernes pensionsdepot ultimo året. Der er i den forbindelse ikke gjort fradrag for omkostninger på pensionsordninger, som er ophørt i årets løb.

Den kvantitative del af metodebeskrivelsen viser sammenhængen mellem summen af ÅOK oplyst til de enkelte medlemmer og de administrations- og investeringsomkostninger, som fremgår af pensionskassens årsrapport.

I overensstemmelse med branchestandarden fra Forsikring & Pension afsluttes dette notat med en ledelseserklæring og en erklæring fra de uafhængige revisorer.

Den kvalitative del af metodebeskrivelsen

Omkostningselement	Relevant for ISP	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
Direkte administrationsomkostninger	Ja	Til dækning af pensionskassens administrationsomkostninger betalte alle medlemmer over deres depot i 2011 en stykomkostning på 30 kr. pr. måned, 0,075% af depotet og 1% af de indbetalte bidrag. Satserne er inklusiv en evt. omkostningsbonus ved udlodning af omkostningsoverskud fra tidligere år.	Trækkes direkte på medlemmets depot
Indirekte administrationsomkostninger	Nej	-	-
Risikoforrentning af egenkapital	Nej	-	-
Risikoforrentning af særlige (individuelle eller kollektive) bonushensættelser	Nej	-	-
Risikoforrentning af ansvarlig indskudskapital	Nej	-	-
Garantibetaling (markedsrente)	Nej	-	-
Garantibetaling (gennemsnitsrente)	Nej	-	-
Direkte investeringsomkostninger (markedsrente)	Nej	-	-
Indirekte investeringsomkostninger (markedsrente)	Ja	De indirekte investeringsomkostninger består af såvel interne som eksterne omkostninger. De interne investeringsomkostninger er den del af de samlede, interne administrationsomkostninger, som kan henføres til pensionskassens investeringsvirksomhed. De eksterne investeringsomkostninger består af omkostninger dels i forbindelse med ekstern administration af investeringsejendomme, dels i pensionskassens tilknyttede og associerede investeringsvirksomheder og dels i de øvrige investeringsforeninger og fonde (Private Equity fonde, ejendomsfonde, Funds of funds mv.), som pensionskassen investerer i. De indirekte investeringsomkostninger opgøres separat for de enkelte investeringsgrupper/-profiler i markedsrenteordningerne, som beskrevet nedenfor:	For hver investeringsgruppe/-profil fordeles omkostningerne forholdsmæssigt efter størrelsen af medlemmernes depoter ultimo året.

Omkostningselement	Relevant for ISP	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
		<p>Interne investeringsomkostninger opgøres - som nævnt - som en del af de samlede interne administrationsomkostninger. Den andel af omkostningerne, som ikke umiddelbart kan henføres til enten pensions- eller investeringsvirksomheden, fordeles forholdsmæssigt, primært efter lønudgifterne på de to områder.</p> <p>For direkte ejede <u>investeringsejendomme</u> i medregnes udgifter til porteføljepleje (handelsudgifter mm.)</p> <p>For <u>tilknyttede og associerede investeringsvirksomheder</u>, medregnes de faktiske investeringsomkostninger i henhold til de pågældende virksomheders regnskaber (looking through – princip) og i henhold til pensionskassens ejerandel.</p> <p>For øvrige <u>investeringsforeninger</u> opgøres pensionskassens andel af foreningens omkostninger ud fra foreningens ÅOP og foreningens markedsværdi ultimo året. Rabatter på administration og på kurser (emissionsfradrag og indløsningstillæg), som pensionskassen i nogle foreninger opnår i kraft af sin position som institutionel investor, tilgår medlemmerne fuldt ud og fratrækkes således i de samlede indirekte investeringsomkostninger.</p> <p>For <u>fonde</u> beregnes pensionskassens andel af investeringsomkostningerne med udgangspunkt i på den ene side en omkostningssats, som bestemmes ud fra en vejledning fra Forsikring og Pension (afhænger af investerings-tema og fondens alder mv.) og på den anden side det samlede investerings-tilsagn, som pensionskassen har afgivet til fonden.</p>	
Direkte investeringsomkostninger (gennemsnitsrente)	Nej	-	-
Indirekte investeringsomkostninger (gennemsnitsrente)	Ja	Som for indirekte investeringsomkostninger i markedsrenteordninger, jf. ovenfor	Fordeles forholdsmæssigt efter størrelsen af medlemmernes depoter ultimo året
Mægleromkostninger	Nej	-	-

Den kvantitative del af metodebeskrivelsen (tal i 1.000 kr.)

Nr.	Tekst	Fordelt ÅOK i alt		
1a	Summen af ÅOK oplyst til medlemmerne	106.741		
1b	Summen af ÅOK på medlemmer som er ophørt i året	-		
1c	Summen af ÅOK for medlemmer hvor ÅOK ikke er relevant	-		
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK	4.874		
1	Summen af ÅOK til medlemmerne	111.615		
Nr.	Omkostningspost	Gns. rente	Markedsrente	Sum
2	Adm.- og erhvervsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	3.036	10.284	13.320
3	Leje af domicilejendom			-
4	Mægleromkostninger			-
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i dattervirksomheder			-
6	Adm. omkostninger hos leverandører af forsikringsydelser			-
7	Adm.- og erhvervsomkostninger SUL, jf. regnskabet			-
8	Overskud / underskud på adm.- og erhvervsomkostn., som dækkes af basiskapitalen		1.331	1.331
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	4.532	11.514	16.046
10	Indirekte investeringsomkostninger i fonde og investeringsforeninger mv.	16.545	73.028	89.573
11	Overskud / underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen			-
12	Investeringsomkostninger forbundet med egenkapitalen	-3.347	-3.109	-6.456
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti			-
14	Garantibetalinger			-
15	Omkostnings- og risikoresultat	52		52
16	Øvrige			-
17	Omkostninger til ÅOK, brutto	20.818	93.048	113.866
18	Forskel mellem 1 og 17			-2.251

Supplerende kommentarer

1b: ÅOK på medlemmer som er ophørt i året er ikke udskilt og indgår således i de samlede ÅOK, der er fordelt på de eksisterende medlemmer ultimo 2011.

1d: ÅOK vedrørende ægtefælle- og børnepensionister ultimo 2011 er endnu ikke oplyst.

Direktionens erklæring

Direktionen har dags dato behandlet og godkendt den kvalitative og kvantitative del af pensionskassens metodebeskrivelse for regnskabsåret 2011.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelsen er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse om metodebeskrivelser (LP-Info 107/11) og således består af såvel en kvalitativ som en kvantitativ del.

Der er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, der er redegjort for i den kvalitative del af metodebeskrivelsen, er i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse om omkostninger, herunder beregning af ÅOK og ÅOP (LP-Info 118/11).

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de medlemsspecifikke ÅOK'er og pensionskassens faktiske omkostninger er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse (LP-Info 107/11).

København, den 1. juni 2012

Direktion

Søren Krambeck Nielsen

De uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Til ledelsen i Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 107/11 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører for 2011.

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 107/11 og 118/11.

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt pensionskassens beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og pensionskassens øvrige registreringer.

Pensionskassens metodebeskrivelse er dateret den 1. juni 2012.

Det udførte arbejde

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med den danske revisionsstandard om erklæringsopgaver med sikkerhed RS 3000 samt i overensstemmelse med instruks i LP-information 107/11 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at pensionskassens beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og pensionskassens øvrige registreringer.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

- pensionskassen beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som pensionskassen har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af den kvantitative del af metodebeskrivelsen, og årsregnskabet for 2011 samt pensionskassens øvrige registreringer,
- de metodemæssige valg, som pensionskassen har redegjort for i den kvalitative del af metodebeskrivelsen, er anvendt i den kvantitative del af metodebeskrivelsen,
- pensionskassen har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på pensionskassens medlemmer, samt
- pensionskassen har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som det enkelte medlem oplyses om, svarer til de omkostninger, som pensionskassen beregningsmæssigt har pålagt medlemmet.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte medlemmer samt det enkelte medlems oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at pensionskassens beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og pensionskassens øvrige registreringer.

København, den 1. juni 2012

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Kasper Bruhn Udum
statsautoriseret revisor

Morten Jarlbo
statsautoriseret revisor